

27.76x36.35	1/2	3	עמוד	כותרת	הארץ - כותרת	04/08/2013	38179672-3
המרכז האקדמי למשפט ועסקים יוניון ברמן עורך די - 26330							

מספר המהגרים שנכנסו לישראל בשנת 2007, לפי דו"חות רשות האוכלוסין

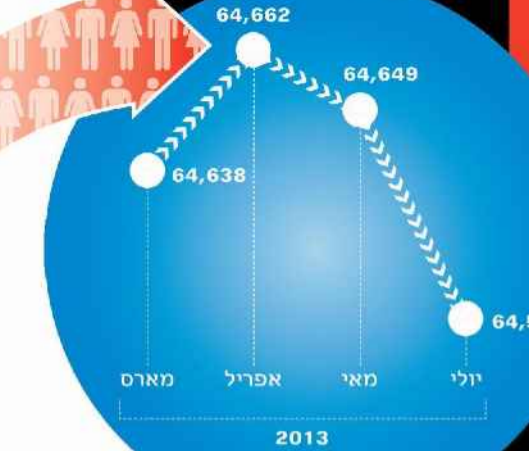
5,382 לפי דו"ח חודש מארס

5,202 לפי דו"ח חודש אפריל

5,185 לפי דו"ח חודש מאי

5,132 לפי דו"ח חודש יולי

סך כל המהגרים שנכנסו לישראל דרך הגבול עם מצרים

36,436 לפי דו"ח חודש מארס

מספר האזרחים השוהים בישראל

36,067 לפי דו"ח חודש יולי

חשבון לא פשוט

הגירה דינאמית ורטרואקטיבית

רשות האוכלוסין וההגירה מפרסמת דו"חות על אזרחי מדינות אפריקה השוהים בישראל. בחינה של המספרים מגלה סתירות, ומעלה תהיות באשר לדרך איסוף הנתונים והטיפול בהם. הרשות נוהגת לעדכן נתונים שנים אחורה, באופן רטרואקטיבי וללא כל הסברה לעתים, בין דו"ח למשנהו נעלמים או נוספים מאות מהגרים

ירד המספר הזה ל-14,709 וביוני חזר שוב ל-14,715. שינוי קיצוני עוד יותר היה בנתוני 2011. במארס נכתב בדו"ח כי 16,851 בני אדם הסתגנו לישראל ב-2011. במהדורה הבאה של אותו דו"ח באפריל, חודש בלבד לאחר מכן, פרסמה רשות האוכלוסין וההגירה כי מספר המסתגנים לישראל ב-2011 היה 17,245. כיצד נוספו לפתע, בדיעבד, 394 מסתגנים? רשות האוכלוסין וההגירה לא פירטה.

עיוות הנתונים אינו דבר חריג במשרד הפנים, אמר בתגובה לבדיקת "הארץ" עו"ד יונתן ברמן, ראש הקליניקה לזכויות מהגרים במרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת גן. "רשות האוכלוסין, חרף העובדה שהיא אמורה להחזיק בנתונים כנאמן הציבור, משחקת במספרים ומתמרנת אותם למטרותיה. כך נעשה בעבר ביחס למספר

רו בגבול (עם כניסתם) או בתוך תחומי מדינת ישראל (לאחר זמן). הדו"ח כולל טבלה המפרטת את מספר המסתגנים לישראל מדי חודש, לפי מקום תפיסתם - בגבול או בתוך הארץ. על פי טבלה המופיעה בכל אחד מהדו"חות, מספר המסתגנים השוהים בישראל יורד בהתמדה ממארס 2013. כך, במארס היו ביישראל 55,195 מסתגנים. ביולי נותרו בישראל 54,201 מסתגנים. אם לוקחים בחשבון את מספר המסתגנים שנכנסו לישראל בחודשים אלה, על פי נתוני רשות האוכלוסין וההגירה, הרי שיותר מ-1,000 מסתגנים יצאו מישראל בין מארס ליולי. נוסף על 369 אזרחי אריתריאה, ריאה, עזבו את הארץ בתקופה זו גם 334 אזרחי סודאן ו-311 אזרחי מדינות אחרות. רשות האוכלוסין וההגירה אומרת כי לא גורש אף

אילן ליאור

אן נעלמו מאות מהגרים מאריתריאה בין מארס ליולי? אם מסתמכים על נתוני רשות האוכלוסין וההגירה, בארבעת החודשים האחרונים עזבו את ישראל 369 אזרחי אריתריאה שלא היו במעצר - כ-1% מכלל האריתראים השוהים בארץ. הנתונים המתפרסמים בדו"ח רשמי של הרשות מצביעים על כך שהעזיבה הגדולה ביותר התרחשה במארס, בו עזבו את הארץ 275 אריתראים מרצונם החופשי. אך האם ניתן להאמין למספרים? ישראל מעניקה לאזרחי אריתריאה הגנה זמנית ואינה מגרשת אותם חזרה למולדתם בשל הסכנה הנשקפת להם שם. בנוסף, בין מארס לסוף יוני אסר היועץ המשפטי לממשלה גם על "חזרה מרצון" של אריתראים שהוחזקו במתקני כליאה, מחשש לשלומם. בדיווח רשמי של המדינה ב-22 במאי השנה נאמר כי מיוני 2012 יצאו מישראל רק שלושה אזרחי אריתריאה שהיו כלאומים. אם כן, מאות אזרחי אריתריאה יצאו מישראל בחודשים האחרונים מרצונם. בארגוני זכויות האדם, השומרים על קשר רציף עם המהגרים מאריתריאה, מתקשים להאמין שהיה גל עזיבה גדול כל כך מבלי שאיש שם לב אליו. רשות האוכלוסין וההגירה לא השיבה לשאלת "הארץ" בעניין זה.

השוהים שלא כדין בישראל, כך נעשה ביחס למספר ילדי מהגרי העבודה וכך נעשה ביחס למספר האנשים העומדים בתנאי אמנת הפליטים. למרבה הצער, היום, כאשר משרד הפנים מוסר נתון מספרי, אי אפשר לתת בו אמון רב.

רשות האוכלוסין וההגירה לא השיבה לשאלות "הארץ" על סתירות נקודתיות בנתונים והסתפקה בתגובה כללית: "כפי שמודגש בהערה שבתחתית העמוד קובץ המסתגנים הינו דינאמי ועשוי להתעדכן רטרואקטיבית ביחס לחודשים קודמים ושנים קודמות. מדיניות הממשלה שלא להרחיק ("לגרש") מסתגנים שהם אזרחי אריתריאה או סודאן בעינה עומדת. עם זאת, כפי שהובהר על ידי המדינה, כל מי שיבקש לשוב מרצונו למדינתו, לא נמנע זאת ממנו".

בארגוני זכויות האדם מתקשים להאמין ש-369 אריתראים עזבו את הארץ בין מארס ליולי, מבלי שאיש שם לב לכך

אזרח אריתריאה או סודאן ואלה שיצאו מישראל עשו זאת מרצונם. ספק עד כמה נתוני רשות האוכלוסין וההגירה מדויקים ומשקפים את המציאות. בדיווח "הארץ" מגלה סתירות בנתונים שהתפרסמו בדו"חות האחרונים, עליהם מתבססים, בין השאר, קובעי המדיניות. כך, למשל, בכל דו"ח מופיע המספר המצטבר של "מסתגנים שנכנסו לישראל". מספר זה, מטבע הדברים, אינו אמור לרדת שכן הוא משקף את המספר הכולל של המסתגנים לישראל מאז החלה הספירה. במארס 2013 עמד הנתון המצטבר על 64,638, באפריל על 64,662, ומאז, בניגוד להגיון, נתון זה מצוי בירידה - במאי עמד המספר המצטבר על 64,649 וביוני ירד עוד על 64,509. כך למי עשה, נעלמו 153 מסתגנים בין אפריל ליולי.

בכל דו"ח מופיעה טבלה ובה פירוט של מספר המסתגנים שאותרו בגבול ובתוך הארץ. כך, מתחילת 2013 עד חודש מארס אותרו בסך הכל 33 מסתגנים בגבול ובתוך הארץ. עד חודש אפריל אותרו בסך הכל 47 מסתגנים בגבול ובתוך הארץ, עד מאי 62 ועד יולי 84. נתונים אלה אינם הולמים את הנתון המצטבר בכל אחד מהדו"חות. כך למשל, ניתן היה לצפות שבין מאי ליולי יעלה מספר המסתגנים המצטבר ב-22, אך במקום זאת, על פי הדו"ח של חודש יולי, ירד המספר המצטבר ב-140. בתשובה לשאלת "הארץ" כיצד ניתן להסביר את חוסר ההלימה בין הנתונים, השיבה רשות האוכלוסין וההגירה כי "הקובץ דינאמי ועשוי להתעדכן רטרואקטיבית". עיון מעמיק יותר בנתונים מגלה תנודות חדות במספר המסתגנים לישראל - לא בעת האחרונה, אלא דווקא שנים אחורה. כך למשל, בדו"ח "נתוני זרים" שפורסם במארס השנה, נכתב כי ב-2007 נכנסו לישראל 5,382 מסתגנים. בדו"ח שפורסם חודש לאחר מכן ירד לפתע מספר המסתגנים ב-2007 ב-180 והסתכם ב-5,202. העדכוני הרטרואקטיביים נמשכו - במאי ירד מספר המסתגנים ב-2007 ל-5,185 וביוני כבר עומד הנתון הזה על 5,132. בסך הכל, נעלמו לפתע 250 מסתגנים ב-2007, חמש שנים וחצי לאחר שהסתיימה ספירתם. התנודות אינן חריגות או בעלות דפוס מסוים. כך, למשל, באפריל פורסם כי 14,715 מסתגנים נכנסו לישראל ב-2010, במאי

בחינה מעמיקה של נתוני רשות האוכלוסין וההגירה מעלה תהיות רבות באשר לדרך איסוף הנתונים והטיפול בהם. האם מאות המהגרים מאריתריאה, שנעלמו לפתע, היו בכלל בישראל? לא בטוח. בדיווח "הארץ" מגלה עיוותים מהותיים רבים בנתונים הרשמיים של רשות האוכלוסין וההגירה, המועברים באופן שגורתי גם לקובעי המדיניות. הרשות מעדכנת לעתים קרובות נתונים ישנים באופן רטרואקטיבי, חודשים ואף שנים אחורה. ניתן היה לצפות כי נתונים אלה, המשקפים את המציאות באותה עת, לא ישתנו בדיעבד. פעמים רבות השינויים אינם עדכוניי זניחים - ומתרחשים בלי כל הסבר מצד הגוף האחראי על מעקב אחר ההגירה לישראל.

עו"ד יונתן ברמן: "רשות האוכלוסין משחקת במספרים ומתמרנת אותם למטרותיה. אי אפשר לתת בהם אמון"

את הנתונים הנוגעים למהגרים מאפריקה מפרסמת רשות האוכלוסין וההגירה מעת לעת בדו"ח בכותרת "נתוני זרים בישראל". בתחילת הדו"ח נכתב כי "המסמך מופץ בקרב קבוצה רחבה של מקבלי החלטות ואנשי מקצוע הפועלים עם רשות האוכלוסין וההגירה". הדו"ח אינו מתפרסם באופן עקבי. דו"ח שכזה התפרסם באוגוסט 2012, והבא אחריו רק במארס 2013. מאז, התפרסם הדו"ח מדי חודש, למעט יוני. בדו"ח האחרון, שפורסם בשבוע שעבר, נכתב כי מעתה ייצא המסמך אחת לרבעון והמהדורה הבאה תפורסם באוקטובר. על הדו"ח חתומה מרב אברהמס, מנהלת האגף לתכנון מדיניות ברשות האוכלוסין וההגירה. על פי הנתונים האחרונים, המעודכנים ל-30 ביוני, שוהים בישראל 54,201 מסתגנים, מהם 36,067 אזרחי אריתריאה, 13,511 אזרחי סודאן ו-4,583 מסתגנים ממדינות אחרות. הגדרת מסתגנים בדו"ח היא "זרים שנכנסו לישראל דרך הגבול עם מצרים, שלא כחוק ואתי